

v potrpljivosti vadijo, katere še ne poznajo tako, kakor od njih 20 let tlačeni narodi avstrijski. — Na Českem in Kranjskem nadejajo se, da bodo še ta mesec nove volitve za deželne zборе, v Gališkem so uže razpisane. — V ogerskem državnem zboru skušajo poslanci v okom priti strahovitim krivicam in situostim, ki se ondi godijo pri iztirjevanji davka; minister grof Radaj nasvetuje za ogerske brambovce ustanoviti veliko vojaško učilišče ali akademijo, kder se bodo novi oficirji izobrazovali. — Dalmatinski namestnik baron Jovanovič vleče na nemško uradovanje. Nedavno je 7 Hrovatom prisegalo nemški, ko so nastopili finančno službo. Dva izmed njih ne umeta nič nemški in toraj ne vesta, kaj sta prisegala. Nekdaj se je Hrovatom v takih slučajih italijanski uradovalo, sedaj pa nemški, le v domačem hrovatskem jeziku ne. Kako so Hrovati s tem zadovoljni, to si lahko domislamo.

Vnanje države. Zavoljo zveze med Nemčijo Italijo in Avstrijo še je zmerom dosti govorjenja in pisanja. Sedaj pravijo, da hoče Bismark še Turka, Rusa, Šveda in Španijolca pridobiti in potem Francoze posiliti, da zmanjšajo število svojih vojakov in nehajo orožati se. Pravi, da Nemci le zavoljo Francozov toliko trpijo in plačujejo za vojaštvo; ko bi Francozom orožje se pobralo, bi tudi drugi leži dihali in bi lahko število svojih vojakov in plačilo za nje zmanjšali in tako dače znižali. Toda Francozi pravijo, da je Bismark največ kriv velikim vojaškim stroškom. Če mu je resnica, naj pa sam prvi položi meč in drugi potem ga lahko posnemajo, drugače pa ne. — Nemški državni zbor je vendar enkrat sklenol katoliškej Cerkvi sovražne postave izpremeniti brž, ko bodo dogovori ministrov s papežem dokončani. — Ruski car imenoval je vsled porazumljenja s papežem novega nadškofa Varšavskega in Mohilevskega in več novih škofov. Popjel je nadškof v Varšavi, Hitrovo v Mohiljevu; slednji je škof prvostolnik vsem ruskim katoličanom. Car in carica pripeljata se h kronanju v Moskvo dne 21. maja. — Rumunska vlada žuga vse uradnike tujce iztirati, če se v 3 mesecih ne naučijo rumunski. — Francoska vlada sme sedaj obresti od državnega dolga znižati. Tako se prihrani 70 milijonov frankov v Azijo, v Tonkin poslali so Francozi več tisoč vojakov, ker je nastala vojska z Anamskim vladarjem, ki hoče deželo Tonkinsko vzeti. — V Egiptu so se prilično velikonočnih praznikov Grki in mohamedanski Arabi v mestu Port-Saidu sprli in prišlo je do krvi prelivanja. Angleški vojaki in mornarji so razburjene ljudi komaj pomirili. — Krivi prerok Mohdi v Afriki si je zopet pomogel ter nabral dokaj vojakov. Z njimi je Egipčane užugal in stoji blizu Hartuma.

Za poduk in kratek čas.

Kuga na slovenskem Štajerskem.

(Spisal M. Sekovec.)

(Dalje.)

IV. Bilo je hudo, če se je v eni ali drugi hiši oglasila kuga in je temu ali unemu izmed domačih vzela življenje; — pa to je bila le drobna kapljica britkosti za posamezne kraje. Ali morje grenkobe in nepopisljive žalosti se je razlilo mahoma črez vso deželo, če je morivka začela obhajati svojo žetev in je — enako koscu na travniku kosila brez vsega razločka in usmiljenja. Groza obhaja človeka, ako čita, da so po nekterih vesnicah v kratkem času pomerli vsi ljudje. Črez vse ginjlive prizore nam razvijajo zapisniki iz kužne dobe.

Kamor je človek pogledal, videl je ležati bolnike in umerle. S krampi in vilami so po mestnih ulicah vlačili merliče in nje nalagali na kola. Semtertje so med nje zmetali tudi žive in nje zakopali z mrtvimi vred. In med tem ko najeti pogrebniiki očeta črez prag vlečejo, umira v hiši mati, majhno dete pa v zibeli joka. Koliko je tako revče moralo semtertje prestati, preden so se našli dobri ljudje, ki so ga k sebi vzeli in za-nj ljubeznjivo skrbeli. Večidel je pa moralo od glada konca vzeti, ker se za-nj ni nikdo zmenil.

Strah pred kugo je vničil vse sočutje in in raztrgal vezi prijateljstva in ljubezni. Vsakdo je skrbel le za se; kako se godi ravenčloveku, za to mu je bilo malo mar. Okuženega se je vse balo, vse je bežalo pred njim. Starši so zapuščali svoje otroke, sinovi in hčere pa lastne roditelje. Mož se ni zmenil za bolno ženo in ta ne za moža; — tudi prijatelj se je svojega okuženega prijatelja daleko ognil, da bi ne našel od njega kuge.

Žalostno je sicer to, pa ne smemo se čuditi, vsaj je tako zavkazevala postava „Ogni se prej ko mogoče napadenega od kuge in beži iz okužene hiše“, — tako je bilo zapovedano v cesarjevem imenu. Tudi zdravniki so ravno to priporočevali. Zato je prosto ljudstvo navadno reklo: „Se prikaže kuga v bližini, kupi si par močnih črevljev in beži tako dolgo, da bodo podplati raztrgani.“

Kdor je le mogel, je prej ko mogoče tudi bežal iz okuženega kraja. Prvi so jo plemenitaši in vitezi pobrisali; šli so v zdrave kraje ali pa so se zaprli v svoje trdne gradove. Enako so storili tudi premožni meščani, ki so na deželi imeli vinograde in pristave. Po mestih so ostali samo ubogi rokodelci, ki so bili navezani na svoje delo. O kako žalostno je bilo teh stanje! Če bi njim bila prizanesla tudi kuga, so se imeli pa z lakoto boriti, ker so odšli premožni ljudje, pri kterih so do sedaj imeli za-

služek in življenje. Plemenitašem je bilo sicer strogo zapovedano, preskrbovati uboge ljudi s potrebnim živežem, pa prevzetni bogataši so se malo brigali za cesarske ukaze sploh, veliko manj še pa za take. Zgodovina nam vé povedati od trdosrčnih grajščakov, ki so streljali iz svojih bivališč, če se je bližal kak revež prosit milodarov.

Nič pa za verne prebivalce, posebno za one na deželi, ni bilo tako žalostno, kakor to, da se v okuženih krajih ni smela obhajati javna služba božja in da ondot ni smel nihče v cerkev zahajati. Za okužene je bil nastavljen poseben duhovnik, ki pa z zdravimi ni smel občevati. Ta je obiskoval bolne in njim delil zakramente umirajočih. Da bi se okuženih ne dotikal s telesom in ne našel smrtne bolezni, je bolnike mazilil s palčico, ki je na enem konci bila omotana s pamvolo; sv. hostijo mu je pa dal zavžiti v dolgi srebrni žlici. Pa pri vsem tem je mnogo dušnih pastirjev zbolelo in postalo žrtev svojega poklica.

Večina ljudstva je spoznala kugo kot kazen božjo za grehe človeka. Med take grehe šteje sv. pismo pred vsem bogokletstvo in zaničevanje božje službe. Zaradi teh pregreh je Bog poslal kugo v Senaheribovo armado in v kratkem času je umrlo 185.000 vojščakov.*) Tudi nečistost in prešestovanje je že v stari zavezi kaznoval Bog nekterekrat s kugo.***) Zato so cerkvene in posvetne oblastnije spominjale ljudstvo, naj pusti grešno življenje in dela pokoro. Gospodarjem se je ostro zapovedalo gledati na to, da se v njihovi hiši ne bo Bog žalil z bogokletvom, nečistostjo, pijančevanjem, igranjem in zanemarjenjem božje službe. Tudi pridigarji so morali to ljudem na srce polagati in ljudstvo opominjati k molitvi in pokori. Skoraj povsod so se za časa kuge obhajale molitvene ure pred sv. rešnjim Telesom in slovesne procesije k romarskim cerkvam. Tudi obljub se je v tem času mnogo storilo, vsled katerih je bilo postavljenih več cerkev, kapel in „pildov“ in vpeljanih mnogo hvale vrednih pobožnosti. Posebno radi pa so se kristjani obračali k nekterim svetnikom, da bi pri Bogu za njih prosili. In zaupanje jih ni goljufalo; — mnogokrat je Bog na priprošnje svetnikov kugo ustavil. Ovi svetniki so zanaprej veljali kot kužni patroni.

(Dalje prih.)

Smešnica 18. Nekdo, ki je bil hudo na čutnicah bolan, pride k zdravniku. Ta ga pusti tri dni, vsak dan po trikrat iz neke sklenice (hašice), ki je bila s homeopatičnim zdravilom napoljena, vohati. Ker pa bolniku ni tretji dan odleglo, vpraša ta uže nevoljen za račun. Zdravnik zaračuni 5 fl. Bolnik potegne mošnjo

iz žepa. vzame iz nje petak, ter ga zdravniku pomoli pod nos, rekoč: „Zdaj še vi vohajte!“ Na to vtakne petak zopet v mošnjo nazaj ter odide mirno, kakor da je svoj dolg poplačal.

Razne stvari.

(Svitli cesar) pridejo 1. julija v Gradec, 6. v Hollenegg, 9. ob 8 $\frac{1}{2}$ uri od Feldbaha v Gleichenberg, ob 10 $\frac{1}{2}$ v Radgono, 1 $\frac{1}{2}$ v Strass, 4 $\frac{1}{2}$ v Spielfeld, 5 $\frac{1}{2}$ v Maribor. Dne 10. jul. ogledajo tukaj ob 6 $\frac{1}{2}$ vojake, 9 $\frac{1}{2}$ bode sprejem razne gospode in deputacij, 10 $\frac{1}{2}$ ogledovanje mesta, 12 $\frac{1}{2}$, odpotovanje v Hajdino, ondi ob 1 $\frac{1}{2}$, ogledovanje 4. bataljona 87. regimenta, potem delanje mosta čez Dravo po pijo-nirjih, obiskovanje mesta, ob 4. uri odhod nad Poličane, ob 6. prihod v Slatino; dne 11. jul. ogledovanje Slatine, 8. uri odhod, 10 $\frac{1}{2}$ prihod v Celje, ogledovanje vojakov in mesta, 12 $\frac{1}{2}$ odhod, 1 $\frac{1}{2}$ prihod v Trbovlje, ogledovanje kraja, 3. uri odhod v Ljubljano.

(Svitli cesar) so šolskim sestram v Mariboru podarili 1500 fl. za stavljenje nove cerkvice, požarne straži v Gornjej Radgoni pa 100 in za zvonik pri sv. Martinu v Rož. dolini 200 fl.

(Dijaškemu semenišču) je daroval za ustanovo č. g. Seb. Magdič, župnik v pokoji 1000 fl., č. g. Matija Fric, dekan pri Veliki nedelji 20 fl. Bog plati!

(Ljutomerska okrajna posojilnica) ima v pondeljek 14. majnika t. l. v šolskem splotji v Ljutomeru ob 8. uri predpoldnem občni zbor. Dnevni red: 1. račun za l. 1882. z določilom o letnem pridobičku in odvezi načelnitva zastran tega računa; 2. izločitev društvenikov, ki društvenih pravil ne izpolnjujejo, 3. nadomeščenje 5 udov nadzornega svetovalstva, 4. volitev 3 udov v cenilno komisijo.

(Slovenska Matica) udom svojim naznanja: Po pravilih Slovenske Matice plačujejo družniki v prvi polovici vsakega leta — naprej, da se njih imena natisnejo v Imeniku in da prejmejo potem knjige. V treh, štirih mescih bode Matica razpošiljala svoje knjige za l. 1882 in 1883 skupaj in tako nadomesti, kar je doslej zamudila; zahteva se pa, da tudi njeni udje storijo svojo dolžnost, in sklenjeno je, da Imenika ne dobi, kdor ni plačal že za leto 1883. Da se torej Imenik prav sestavi in knjige oddájo le resničnim družbenikom, prosijo se po tej javni poti ter vabijo poverjeniki in drugi, naj pošljejo svoje doneske vsi, kateri jih še niso za leto 1882, pa tudi za leto 1883 vsaj do 15. junija t. l., da Matica dospé tako do svojega pravega.

(Spremembe v Lavant. škofiji). Iz bele Ljubljane poizvemo, da so prestavljeni č. gg. kaplani: Pol v Ljutomer, Frece v Ponkvo in Jurkovič v Šmarten pri Slov. Gradci.

*) IV. kraj. 19.

**) IV. Moz. 21 in Eech. 33.